№ 98. Sestdeen, 25. augustâ 1912. g. 1912.

Makſà,
Jelgawâ ekſped. ſanemot
par 1 gadu 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu 1 „ 20 „
par 1/4 gadu — „ 60 „

ar peesuhtischanu mahjâs
par 1 gadu 2 rub. 50 kap.
par 1/2 gadu 1 „ 35 „
par 1/4 gadu — „ 70 „

Par adreses pahrmainu jamakſà 10 kap.

Telefons № 644.

Latweeschu Awises.

Iſnahk 3 reiſes nedeſà: otrdeenâ, zeturtdeenâ un ſeſtdeenâ.

91. gada gahjums.

Makſà,
par paſtu peeſuhtot:
par 1 gadu 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu 1 „ 60 „
par 1/4 gadu — „ 90 „
par 1 mehn. — „ 50 „

Uſ ahrſemem
par 1 gadu 5 rub. — kap
par 1/2 gadu 2 „ 80 „
par 1/4 gadu 1 „ 50 „
par 1 mehn. — „ 60 „

Numurs makſà 3 kap.

Paſte kaſte № 17.

Redakzija un ekſpedizija:
Jelgawâ, Skrihweru eela № 35.

Sludinajumi makſà:
par ſtihku rakſtu rindiņu 8 kap., preekſchpuſê 20 kap.

Tehwijas kara-100-gadu peeminas ſwehtkos.

Patlaban uſ muhſcham neaiſmirſtamà Borodinas kaujas lauka, kuru kopſch 100 gadeem, 25. augustâ, tuhkſtoſcheem un tuhkſtoſcheem tehwijas dehlu ſlazinaja ſawàm aſinim, lai ſargatu ſawu dahrgo tehwu ſemi, diſcho, wareno Kreewiju, pulzejas atkal — ar ſawu augſto Kungu un Keiſaru preekſchgalâ — tuhkſtoſcheem un tuhkſtoſcheem tehwijas dehlu, lai augſti ſwinigà kahrtà godinatu krituſcho waronu-tehwuſemes ſargu peeminu, lai no jauna ſtiprinatos ſwehtà ſolijumà un apnehmumos, lihdſ pehdejam dwaſchas wilzeenam ſargat ſawu tehwiju, ſargat ſawu Keiſaru, ſargat un aiſſtahwet tehwſemes brihwibu un godu.

— Bet ne tikai uſ paſcha Borodinas kaujas lauka ſwinès ſcho augſti eewehrojamo peeminas deenu, to ſwinès zeenigi un ſirſnigi ari zitur plaſchàs tehwijas malu malàs, kur ween miht muhſu Kungam un Keiſaram padewigi un uſtizami pawalſtneeki, un tamlihdſ ari muhſu dſimtenê, tà Kurſemê, kà Widſemê.

— Un tà tad ſchajà ſwehti ſwinigà brihdî pahr miljonu un miljonu zilweku luhpam — waj ſimtàs daſchadàs walodàs — pret augſtajàm debeſim pazelſees ſirſnigais, karſtais aiſſluhgums:

Deews ſargi muhſu tehwiju,
Deews ſargi muhſu Keiſaru!

Par gaidamo kompromiſu ſtarp wahzeeſcheem un ſchihdeem Kurſemê

„R. A.“ rakſta ſchahdi: Kurſemei, kà ſinams, jazel 3 walſtsdomneeki. Par diweem maſ uſbudinajas, jo weens janem no ſemes ihpaſchneeku (leelgruntneeku) kurijas un tas dabiſki buhs wahzeetis; otrs janem no pagaſtu balſotajeem un tas buhs latweetis. Bet gan nazionala zihna noteek dehl treſchà walſtsdomneeka, kurſch nemams no pilſehtneeku kurijas.

Pilſehtàs ſazenſchas trihs nazionali elementi: latweeſchi, ſchihdi un wahzeeſchi. Neweenam no teem naw weenam paſcham majoritates un tadehl pee pilſehtu balſotaju un treſchà walſtsdomneeka eewehleſchanas leelu lomu ſpehlê kompromiſa jautajums. Pee pagahjuſchàm walſts domes wehleſchanam latweeſchi noſlehdſa ar ſchihdeem kompromiſu, palihdſedami eezelt iſ pilſehtneeku kurijas ſchihdu Niſelowitſchu, zenſdamees tahdâ weidà nowehrſt wahzeeſcha eezelſchanu *). Ne maſakà labuma latweeſcheem no ſchì kompromiſa nebij, jo wini par to it neka nedabuja, tadehl ka latweeſchu kandidats (no pagaſtu balſotajeem) jau bej tam bij nodroſchinats.

Tagad nu ſino, ka pee gaidamàm walſts domes wehleſchanam zenſchotees noſlehgt kompromiſu ſtarp wahzeeſcheem un ſchihdeem atteezibà uſ pilſehtneeku kurijas walſtsdomneeka eezelſchanu. Saprotams, ka wahzeeſchi negrib tahdu kompromiſu, zaur kuru par treſcho walſts domneeku tiktu eezelts ſchihds. Nè, wini grib kompromiſu, zaur kuru pilſehtneeku kurijà tiktu nodroſchinata wahzu kandidata eezelſchana. Kà pehz Leepajas wahzu lapas rakſteem jaſpreeſch, tad taî ſinâ weſtàm ſarunam leekas buht ſekme. No wahzu puſes ſchihdeem tizis iſſkaidrots, ka wineem no Niſelowitſcha nebijis ne maſakà labuma. Un ari turpmak ſchihdu tautibas preekſchſtahwis, kurſch tik iſaizinot pret ſchihdeem zitas partijas un waldibu, maſak wareſchot ſchihdeem palihdſet, kà wahzeetis, kas aiſſtahw ſchihdu pilnteeſibas. Projektetais wahzu kandidats pilnigi aiſſtahweſchot ari ſchihdu intereſes, un winſch ſchaî ſinâ wairak panahkſchot, nekà ſchihds.

Schee paſkaidrojumi eſot darijuſchi uſ ſchihdeem eeſpaidu, un kompromiſs uſ mineteem pamateem laikam tiks noſlehgts. Pehz tam tad pee balſotaju wehleſchanas pilſehtu kurijàs wahzeeſchi ar ſchihdeem eeſchot roku rokàs, un zihna pret ſcho bloku latweeſcheem nebuhs weegla. Latweeſchu balſis pilſehtàs ſtipri ſaſchlukuſchas zaur to, ka ſchoreiſ pee wehletaju ſarakſtu ſaſtahdiſchanas ſtingri iſweſts likums, pehz kura p e e p a g a ſ t e e m p e e d e r i g e e newar buht pilſehtà wehletaji, ja pagaſts atrodas taî paſchà aprinkî. Schis likuma noteikums ir latweeſchu uſwarai leelakais ſchkehrſlis.

Protams, ka latweeſchu wehletajeem pilſehtàs, neluhkojot uſ wahjeem iſſkateem, ar wiſu ſparu jawed zihna pee balſotaju eezelſchanas. Daudſ weetàs wini tomehr warès uſwaret par wahzu-ſchihdu bloku. — Tik tahlu „Rigas Awiſe“.

— Te nu it newiſus un dabigi zeſas jautajums, kapehz tad ari latweeſchi newaretu meklet ſalihgumu ar wahzeeſcheem, ja ſkaidri redſams, ka wini paſchu ſpehkeem neka patſtahwiga newar panahkt? — Waj tahds ſalihgums nebuhtu gudraks un dabigaks, nekà pagahjuſchais ſalihgums ar ſ c h i h d e e m? Waj tad Kurſemes wahzeeſchu ſtarpà newaretu atraſt kandidatu, kas latweeſchu intereſes zeturtajà walſts domê tik pat ſirſnigi un ſapratigi aiſſtahwetu, kà to peem. treſchajà walſts domê darija barons Meiendorfs? —

*) Toreiſ muhſu politiki, azim redſot, turejuſchees pee padoma: „L a b a k K r a n z i m, n e k à A n z i m.“ —
„L. Am.“ red.

No ahrſemem.

Wahzu keiſars Schweizê.

No Berlines ſino, ka 3. ſeptembrî (21. augustâ) keiſars Wilhelms bewees zelà uſ Schweizi. Kahda telegrama no Baſeles ſino, ka keiſars eeradees tur un aiſbrauzis uſ Zirichi.

Armenu ſlaktini Turzijâ.

No Konſtantinopoles ſino Pet. tel. agentura: Dabutas uſtrauzoſchas ſinas no Kurdiſtanas. Wanas wilajetâ kurdi paſtahwigi uſbruhk armenu ſahdſcham. Weena ſahdſcha nodedſinata, diwàs zitàs 14 armeni nogalinati un daudſi eewainoti. Aiſweſtas 8 ſeeweetes.

Mongoli eenehmuſchi Kobdu.

Kobda ir kahda leelaka pilſehta Seemeļu-Mongolijâ. Tur wehl lihdſ ſchim ſtahweja kineeſchu garniſons. Tagad mongoli ſcho pilſehtu eenehmuſchi. Par to ſino no Kaſchagatſchas 27. (14.) augustâ ſekoſchu: Naktî uſ 7. augustu mongoli ar joni uſbruka Kobdai un to eenehma. Puſe no pilſehtas ir nodegusi. Zeetokſnis uſwilka balto ſlagu. Kineeſchu adminiſtrazija atwainojas par kreewu konſula apſchaudiſchanu, kas daſchas deenas atpakaļ notika, un luhdſa ſuhtit winus, kineeſchus, zaur Mongoliju uſ Kinu.

Franzija.

S a l d a t u b e h g ſ c h a n a. Dehl antimilitariſkàs propagandas, kahdu jau gadeem Franzijâ peekopj ſozialiſti, ſaldatu behgſchana no kara deenesta Franzijâ ir leelaka, kà jeb kurà zitâ walſtî Eiropâ. Bej tam behgſchana pehdejos gados ar katru gadu ir gahjuſi wairumâ. 1903. gadâ aiſbehga Franzijâ no kara deenesta 1908 ſaldati, 1905. gadâ jau 3230, 1907. gadâ 5200, bet 1908. gadâ 11762 un 1909. gadâ 17782. Tagad pret ſcho laumumu waldiba uſſtahjas ſtingraki. Behgli teek neween bahrgi ſoditi, bet teek ari ſtingri ſoditas ſozialiſtu awiſes, kas agitè pret kara deenestu. Tà neſen atpakaļ, kahdam ſozialiſtu lapas redaktoram, kas bij laidis klajâ antimilitariſku rakſtus, teeſa peeſpreeda wairak mehneſchu ilgu zeetuma ſodu.

Pluhdi Anglijâ.

Pehdejà laikà uſnahzis tahds leetus, kahds Anglijâ ſen naw peeredſets. Norwitſchâ pa 11 ſtundam ſalijuſi 6 pehdu beeſa kahrta uhdena. Wiſus dſelſzeļa brauzeenus no Londonas

Paſpahrne.

Radija noſihme.

Radija atklahſchana radija weſelu pahrmainu ſinatnê.

Dabas ſinibàs atklahjàs jaunas perſpektiwas. Wezas dſihwes uſſkats likàs nomirſtam. Wezà fiſika likàs ſaudejam ſawu wehrtibu. Energijas un materijas uſtureſchanas likums likàs iſnihzinats.

Paſihſtamais ſinibu wihrs Anri Bekkerels pirmais norahdija uſ radija ihpaſchibam. No ta laika pagahjuſchi 15 gadi. Schai ihſajà laikà ſinatnê radàs jauna noſare.

M-me Küri ſarakſtija klaſiſku darbu, kas paſtahw no diwam leelàm grahmatam.

Daſchàm weelàm peemiht ihpaſchiba iſſtarot ſewiſchkus ſtarus, kurus ſauz par alfa, beta un gama ſtareem. Schos ſtarus wiſpirms nowehroja pee urana, metala kas paſihſtams jau no 1789. g. Urana ſaweenojumeem peemiht ihpaſchibas, kas lihdſinas Rentgena ſtaru ihpaſchibam. Pehz ilgam puhlem un pehtijumeem Küri kdſe ſeptembrî 1910. g. dabuja kimiſki tihru radiju.

Tumſchà iſtabà radijs iſdod weeglu gaiſmu. Radijs dara eeſpaidu uſ ſpihdoſcheem preekſchmeteem. Sem wina eeſpaida tee maina ſawu krahſu. Organiſkas weelas top ſabojatas. Papirs top dſeltens un truſls. Rokas, ja tàs atrodas radija tuwumâ, apklahjas ar ſarkaneem plankumeem. Fotografiſka plate top melna, pat ja ta atraſtos kuwerâ, kas gaiſmu nelaiſch zauri. Sem radija eeſpaida weelas top ſiltas. Radijs iſdod gaiſmu un ſiltumu. Gaiſs top elektriſets.

Wehl radijs ir mihkla, kà zitas mihklas fiſikâ un kimijâ.

Tagadnê top peenemts, ka atoms paſtahw no materijas un elektribas un ka ap materialo atomu lido elektriſkas dalinas.

Top peenemts, ka materija un elektriba dara abpuſigu eeſpaidu un ka pateizotees winu atteezibam weens elements pahreet otrâ.

Radija gaiſma un ſiltums zeļas zaur elektriſko dalinu darbibu.

Anglu fiſikis Reſſerfords atradis eeſpehju iſpehtit radija elektriſkàs dalinas.

Radija ſihkakàs dalinas atrodas wiſur: gaiſâ, ſemê uhdenî.

Medizina radiju leeto pret reimatiſmu, wehſi, augoneem un zitàm ſlimibam. Sehru un dubku awoti ſatur ſewi kaut ko no radija iſpluhduma. G.

Sihkumi.

Latweeſchi un poli Pariſê. No neſenàs tautu konferenzes Pariſê, pehz „Dſ. W.“, atſihmejams ſchahds inzidents:

Latweeſchu delegats H. Simſons ſawà runà mineja par poļu rihzibu Latgalê un noſchehloja, ka ſpeeſts par to runat frantſchu publikas preekſchà, — publikas, kurà aiſween tik dſihwas ſimpatijas preekſch Polijas un poļeem. Pehz runas pee wina peenahza wairaki poļu ſchurnaliſti un praſija paſkaidrojumus, bet wiswairak dokumentus, pehz kureem warot par poļeem tà ſpreeſt. Tahlak jau iſrahdijàs, ka Latgalê pahrpoļoſchana gan noteekot, bet wainigee eſot muiſchneeziba un it ſewiſchki garidſneeziba. Progreſiwà un apſinigà preſe zihnotees pret latweeſchu pahrpoļoſchanu. H. Simſons iſteiza ſawu iſbrihneſchanos, ka par tik bedſigu zihnu neko naw dſirdejis, un ari leelu preeku, ka ſtarp paſcheem poļeem raduſchees zihnas beebri pret Latgales pahrpoļoſchanu. Mehs latweeſchi newaram peekaut, ka muhſu tautu maſina jel par weenu zilweku. Ja poļi grib meeru un labu ſatikſmi, lai groſa ſawu lihdſſchinejo politiku Latgalê. Mums kopà waretu raſtees daudſ derigaki darbi, nekà ſawſtarpeja zihna. Poļu ſchurnaliſti tam pilnigi peekrita un praſija ſatikſchanos, lai tuwak pahrrunatu ſcho jautajumu. No ſawas puſes H. Simſons apſolija nepublizet neweenu paſchu rakſtu pret poļeem frantſchu preſê, ja poļu ſchurnaliſti apſolas zihnitees poļu preſê pret latweeſchu pahrpoļoſchanu un ja apſolas ſtrahdat, lai ſtarp latweeſcheem un poļeem nodibinatos laba, draudſiga ſatikſme, kahdu to praſa abu tautu pateeſi ſapraſtàs intereſes.

Nedſ paſchu noteiktà deenà, nedſ wehlak neweens pats poļu ſchurnaliſts pee H. Simſona naw atgreeſees. Pameers tuwojas beigam. Aſakas wahrdu zihnas jau notikuſchas.

Gaiſmas un ſpehka pahrneſchana beſdrahts zeļà? Par kahdu wiſai ſwarigu atradumu ſino no Halles. Kahdam tureenes elektrotechnikam Franzam Deringam iſdewees pahrneſt elektriſku gaiſmu un elektriſku ſpehku beſdrahts zeļà no weenas weetas uſ otru. Wina konſtruetee aparati warot pahrneſt elektriſko ſtrahwu uſ leelaku attahkumu. Leetprateji iſſakas par jauno iſgudrojumu ar leelu ſajuhſmibu. Pehz iſgudrotaja paſkaidrojumeem elektriſkà ſtrahwa, pahrejot no weena aparata uſ otru, zeļà it nemaſ neeſot bihſtama, un winas wadu eetaiſes iſmakſaſchot daudſ lehtak, nekà tagadejee drahts wadi.

Diwi poļu mekletaji un pehtneeki, Norwegis Amundſens un Danis Mikelſens, lihdſ ar ſaweem pawadoneem un darba beedreem ſchinîs deenàs pehz laimigi pabeigteem gruhteem zeļojumeem atgreeſuſchees atpakaļ ſawàs dſimtenês un ſanemti tur ar leelu preeku un ſajuhſmibu. Amundſenu peenehmis audienzê norwegu kehninſch, un Mikelſenu atkal danu kehninſch. Kà ſinams, Amundſens pirmais nozeļoja lihdſ paſcham deenwidus polam; Mikelſens atkal apzeļoſis un iſpehtijis ſeemeļa pola apgabalus, lai gan lihdſ paſcham polam taiſni naw zeļojis.

un Liwerpules uf Norwitschu wajadseja pahrtraukt; tapat pahrtraukta satikſme ar auſtrumu peekrasti ſeemelos no Temſes. Strepſtonas pilſehtina pahrwehrſta par ſalu. Daſchâs pilſehtâs uſ eelam ir 5 pehdas dſilſch uhdens, bet paſchas Norwitſchas ſemakâs weetâs tas ſneedſas lihdſ 11 pehdam. Pat pehz leetus beigam upê uhdens kahpa arween augſtak. Wairak neka 8000 nabagako eedſihwotaju palikuſchi beſ pajumta. Appluhdinato eelu cemihtneekus nahzâs glahbt ar laiwam, daſchi iſglahbâs pelbus. Weens no glahbejeem un weens behrns noſlihka. Uhdenswads un elektriſkâ ſtazija bija ſabojati un tapehz pilſehta palika beſ dſerama uhdena un gaiſmas. Daſchos apwidos tuhkſtoſchâm mahju pahrpluhduſchas: eelejas un klajumi kluwuſchi par ſtraumem un eſereem. Nopkautâ labiba un ſeens aiſſkaloti projam. Zitur plauja wehl naw pabeigta un to padarit naw eeſpehjams. Leelakâ daka raſchas gahjuſi bojâ. Berkſchirâ pluhdi iſpoſtijuſchi farmerus; lopu ehdamais wiſs iſnihzinats un kas no ſeena atlizis, tas der tikai pakaiſcheem. Lankaſchirâ pahrpluhduſchas weſelas ſahdſchas. Welſâ iſſkaloti dſelſszelu dambji un norauti tilti. Salbateem, kuri ſtahweja lehgerî, nahzâs ſawas teltis atſtaht un meklet glahbinu zeemos. Leetpraſchi ſpreeſch, ka nahkamu ſeemu ehdamas leetas buhs dahrgas, tapehz ka raſcha gahjuſi bojâ.

* * *

Berlinê, 1. ſeptembrî (19. auguſtâ). Italija paſinoja Belgijai, ka atteikſees no zukura konwenzijas, ſahkot no 19. aug. 1913. g.

Leipzigâ, 2. ſept. (20. aug.). Schenbriſenâ nogahja no ſleedem Dreſdenes-Pragas paſaſcheeru wilzeens. 5 zilweki gruhti eewainoti, daſchi ziti weegli.

Kopenhagenâ, 2. ſept. (20. auguſtâ). Danu twaikonis „Kurſk" pehz Antwerpenes atſtahſchanas Wahzu jnhrâ nogrimis.

Wenezijâ, 2. ſeptembrî (20. auguſtâ). Apgâhſâs automobils ar 20 eekſchâ ſehdetajeem. Trihs nogalinati, daſchi eewainoti.

Pekinâ, 2. ſept. (20. aug.). Kahda wahzu firma dabujuſi konzeſiju tramwaja eerihkoſchanai Pekinâ. Pekinas waldiba dewuſi peekriſchanu pehz tam, kad firma 8 milj. marku iſmakſajuſi uſ preekſchu.

Waſchingtonâ, 2. ſept. (20. aug.). Pehz awiſchu ſinam, Seemel-Amerikas Saweenoto Walſtu ſuhtnis Meksikâ ſino, ka 2000 amerikani atrodas Kanaukas pilſehtâ, kas apſehſta no dumpineekeem. Baidas, ka war notikt ſlaktinſch, jo pilſehtas eenemſchana leekas nenowehrſchama.

Los Anſcheloſâ, 2. ſept. (20. aug.). Panamas kanala galwenais inſcheneers paſinoja oſtu pahrwaldei, ka kanala buhwe tiks pabeigta 1913. g.

No eekſchſemem.

Domes wehleſchanas.

Pehz Peterburgâ ſanemtâm ſinam, ſinoda pehdejas domes wehleſchanu leetâ taiſitais zirkulars, kâ „N." wehſta, ſazehlis pee labajeem nepatihkamu eeſpaidu. Kâ ſinams, ſchis zirkulars eeteiza gariôſneezibai domes wehleſchanâs rihkotees patſtahwigi un neelaiſtees nekahdos lihgumos un neſlehgt bloku ar zitâm politiſkâm partijam. Schis apſtahklis peeſpeedis labo partiju wadonus, kureem zaur min. zirkularu radees pawiſam nepatihkams ſtahwoklis, greeſtees pee augſtakeem garigeem preekſchneekeem ar luhgumu, lai neween atzeltu ſcho zirkularu, bet lai turklaht garidſneezibai peekodinatu, wehleſchanâs eet roku rokâ ar labajâm organiſazijam.

Walſts domes wehleſchanas.

Pet. tel. ag. ſino, ka Peterburgâ, Maſkawâ, Kijewâ, Odeſâ un Rigâ walſts domes wehleſchanas tiks noliktas ne agrak par 15. oktobri, pahrejâs walſts dakâs daſchados terminos, bet ar tahdu aprehkinu, ka walſts domi waretu ſaſaukt ne wehlak par 15. nowembri.

Tehwijas kara azuleeziaeeki.

Pet. tel. ag. ſino, ka Tehwijas kara azuleezineeku ſarakſtâ uſnemti 8 zilweki, wezumâ no 109 lihdſ 122 gadeem. Tee gandrihſ wiſi eeradiſchotees Maſkawâ uſ ſwinibam. Kronis iſſneedſis wineem zela naudu.

Nowehrſta kataſtrofa ar zelu miniſtra wilzeenu.

No Maſkawas ſino, ka Maſkawas-Kurſkas dſelſszela kontroleers, braukdams lihdſi wilzeenâ, kurâ brauzis zelu miniſtrs Ruchlows, Sumarokowo peeſtahtnes tuwumâ pamanijis uſ ſleedem ſakrautus ſlihperus. Uſ wina rihkojumu wilzeens uſ weetas apturets un tâ nowehrſta kataſtrofa. Domâ, ka ſcho kataſtrofu ar noluhku ſarihkojuſchi daſchi neſinami laundari, pehz kureem tagad meklê.

6. kongreſs wehſtnaſchanas eeſtahſchu leetâs

tiks noturets Maſkawâ ſch. g. no 22.—26. ſeptembrim. Lihdſ ar to pee Maſkawâ no 20. lihdſ 25. ſeptembrim ſch. g. ſarihkojamâs Wiskreewijas aitkopibas iſſtahdes tiks eerihkota ſewiſchka wehſtnaſchanas nodaka, kur buhs ſakopots wiſs, kas uſ ſcho leetu atteezas.

Jaunas ſektes.

Peterburgas laikraſti ſino, ka Baltijâ nodibinajuſês kahda jauna ſekte, kuras peekriteji ſauzotees par „Jeſus ewangelijuma atſinejeem". Jaunâs ſektes peekriteju pulzini eſot faſtopami neween Rigâ, Jelgawâ, Wentſpilî, Leepajâ, Kuldigâ, Talſos, Jekabmeeſtâ, Jaunjelgawâ, Rujenê un zitur Baltijâ, bet ari jau Witebſkâ, Dinaburgâ, Wilnâ, Nowgorodâ un pat Sibirijâ. Schinîs deenâs ſchâs ſektes preekſchſtahwji greeſuſchees pee eekſchleetu miniſtra ar luhgumu, lai wineem atlautu noturet atklahtas deewkalpoſchanas pehz winu ſektes uſſtahditâs programas noteikumeem. Luhgumâ aiſrahdits, ka ar 1905. gada 17. oktobra manifeſtu dota brihwiba, katram ſawas dwehſeles wajadſibas apmeerinat pehz paſcha eeſkateem.

Kahda zita ſekte, kura ſauzas par „brihwu tizibu", nodibinajuſês Igaunijâ — proti, Haptalas aprinkî. Schâs ſektes peekriteji ari greeſuſchees pee eekſchleetu miniſtra ar luhgumu, lai wineem atkautu noturet deewkalpoſchanu pehz winu programas, kâ ari lai atkautu wineem zelt ihpaſchu luhgſchanas namu Pajukilas draudſê.

Uſaizinajums putnkopjeem.

Latweeſchu Laukſ. Ekonomiſkâ Sabeedriba laipni luhdſ ſawus beedrus un zitus putnkopjus, kuri wehletos nemt ar ſaweem iſſtahdijumeem dalibu Starptautiſkajâ Putnkopibas Iſſtahdê Peterburgâ no 20.—27. oktobrim ſch. g., peeteiktees brihjakâ laikâ L. L. Ek. Sab. Inſtruktoru Birojâ, lai buhtu eeſpehjams nokahrtot daſchus jautajumus, kuri ſaiſtiti ar muhſu putnkopibas ſtahwokli un putnu pahrſuhtiſchanu un eekahrtoſchanu iſſtahdê. Walde.

Peterburga. Tabakas ſindikats. Tabakas fabrika „Laferm" luhguſi tirdſneezibas miniſtriju, lai atkauj winai trihskahrtigi paleelinat pamata kapitalu. Sabeedriba gribot eeguht zitu tabakas ſabeedribu akzijas. Miniſtrija, nojauſdama, ka „Laferm" ſabeedriba grib organiſet tabakas ſindikatu, nodewuſi winas luhgumu miniſtru padomes zaurluhkoſchanai.

— Eekſchleetu miniſtrija atlahwa laikâ no 27. dez. 1913. gada lihdſ 3. janw. 1914. g. ſaſaukt Maſkawâ otru Wiskreewijas matematikas ſkolotaju kongreſu. Par kongreſa dalibneekeem war buht profeſori, matematikas ſkolotaji un ſkolotajas, matematikas un pedagogiſku beedribu lozekli un perſonas, kuras laiduſchas klajâ rakſtus par matematiku un pedagogiju.

— Eeradâs frantſchu delegazija, kas peedalîſees Maſkawas ſwinibâs.

Opotſchka (Pleſkawas gub.). Jubilejas iſſtahdi pilſehtinas 500 gadu paſtahweſchanai par peeminu, taiſas tekoſchâ gada ſeptembrî ſarihkot Opotſchkas laukſaimneezibas beedriba. Tâ ka ſchinî aprinkî dſihwojis un ari paglabats dſejneeks Puſchkins, tad iſſtahdê nolemts atwehrt Puſchkina laikmeta nodaku ar wina memuareem, rokraksteem, fotografijam, literaturu u. t. t. Wiſi, kureem kahdas peeminas no ſcha laikmeta, top uſaizinati tos peeteikt iſſtahdei.

Minſka. Sche apzeetinats kahds dſelſszelu ſaglis Tirers, kurſch 23 gados iſdarijis 734 ſahdſibas. Pa dſelſszeleem tas brauzis pa leelakai dakai kâ leelruhpneeks, ar pirmâs klaſes biketi, pee kam paſaſcheereem gulot, eelawijees apſagſchanas noluhkâ winu kupejâs. Dehl ſahdſibam T. ſoditš gan tikai 9 reiſes.

Somija. Senata prokurors Choſſainows dewis krona lenſmaneem un pilſehtu fiſkaleem preekſchrakſtu, ka wiſas perſonas, kas wahrdeem un rakſtos agitê pret 1910. g. 17./30. jun. likumu atteezotees uſ likumu doſchanu wiſpahrejas walſts likumdoſchanas kahrtibâ, ſauzami pee kriminalatbildibas.

— Tewaſtehuſas gubernators iſdewis obligatoriſkus noteikumus, kuros peebraud ſodit ar 100—400 marku leelu ſodu wiſas perſonas, kas pee ehkam waj zitâm weetam, uſ zela un wiſpahrigi redſamâs weetâs beſ polizijas atkaujas iſkar ſlagas waj ſlagam lihdſigus krahſotus drehbes gabalus. Tapat ſods peebraudets tâm perſonam, kuràm naw teeſiba leetot ſlagas ar ſewiſchkàm ſihmem waj krahſam, tomehr ſawas laiwas waj kugus iſrotâ ar zitadàm nekâ ar balt-ſili-ſarkanàm ſlagam. Tahds pats ſods peebraudets ari perſonam, kas beſ polizijas atkaujas ſarihko teatra iſrahdes, konzertus, tautas ſwehtkus waj zitus kahdus iſrihkojumus.

Nowotſcherkaſka. Pehz eewahktàm ſinam iſrahdas, ka pirmajâ Donas kaſaku apgabalâ preekſch ſeemaju lauku apſehſchanas un preekſch pabalſteem no neraſchas zeetuſcheem kaſakeem wajadſês 416,000 pudu labibas un ſemneekeem — 150,000 pudu.

Perma. Awiſe „Permſkij Krai" ſodita ar 500 rbl. par kahdu rakſtu par 1812. gadu.

Simferopole. Pilſehtas kreditbeedribâ tapa iſdarita rewiſija no waldibas eerehdneem, pee kam iſrahdijâs, ka kahdai kreditbeedribas direktora radineezei aiſdoti 300,000 rbl. pret 30,000 rbl. leelu ihpaſchumu.

Archangelſka. Gubernatora kanzelejas pagalmâ peedſehrees ſargs nogalinajis ſawu ſeewu.

Tiflija. Apzeetinati diwi no uſbrukuma balibneekeem paſta wilzeenam uſ Eriwanas dſelſszela 1906. gadâ, pee kam tika nolaupiti 148.000 rubli.

Wladiwoſtoka. Kataſtrofa ar ekſtrâ wilzeenu, kurâ Pruſijas prinzis Heinrichs brauza uſ tahkeem auſtrumeem, naw bijuſi beſ upreem, kâ par to eeſahkumâ gan ſinoja, jo pee tam tikuſchi gruhti eewainoti kahds konduktors, pawahrs un ſmehretajs.

Widſeme.

Riga. † Hugo Dannenbergs. 24. aug., plkſt. 7 miris ar treeku jauneezeltais Rigas pilſehtas gimnaſijas direktors Hugo Dannenbergs.

Nelaikis bij kurſemneeks, widejo iſglihtibu baudijis Jelgawas gimnaſijâ un Terbatâ ſtudejis. Pee Rigas pilſehtas gimnaſijas nelaikis nokalpojis kâ pedagogs pahri par 25 g.

Direktora nahwes dehl pilſehtas gimnaſijas ſkoleni taî deenâ tika atlaiſti uſ mahjam.

Par nelaiki wehl raksta: Dannenbergs nomira 47 gadu wezumâ. Pehz pilna kurſa beigſchanas wehſtures un wezo wolodu ſinibâs Terbatas unimerſitatê, nelaikis uſſahka pedagogiſko darbibu pee pilſehtas gimnaſijas. 1886. gadâ 1. julijâ no ſahkuma kâ priwatu ſtundu paſneedſejs greeku un wezâs walodâs, bet wehlak kâ gimnaſijas inſpektora weetas iſpildijis. Tikai ſchâs nedelas pirmdeenâ, t. i. 20. auguſtâ, winſch ſanehma zaur mahzibas apgabala kuratora kanzeleju tautas apgaiſmoſchanas miniſtrijas paſinojumu, ka winſch eezelts par pilſehtas gimnaſijas direktoru lihdſſchinejâ direktora Lubomudrowa weetâ. Tâ tad jaunâ deenеſta noſaukumu winſch dabuja baudit tikai 3 deenas. Nelaikis zehlees no latweeſcheem, bet uſaudſinats wahzu garâ un dſihwê tika turets par ihſtu wahzeeti. Nelaikis bija labſirdigas un peemihligas dabas zilweks, un tadehl bija eemantojis nedalitu mihleſtibu, tâ ſtarp darba beedreem, kâ ari ſtarp ſkolneekeem. Dannenbergs bija lihdſ pehdejam laikam ari weetejâs politechnikas dozents.

—pl.

— Rias mahzibas apgabala waldê tagad iſkahrta ſewiſchka tahpele, uſ kuras iſkar peepraſijumus pehz ſkolotajeem. Schahdi peepraſijumi peenahk mahzibas apgabala waldê gan no Rigas, gan ari ziteem mahzibas apgabaleem.

— Eksameni. Pirmdeen, 20. auguſtâ, pee Rigas mahzibas apgabala pahrbaudiſchanas komiſijas ſahkâs eksameni uſ gatawibas apleezibas eeguhſchanu par realſkolas 6 klaſu nobeigſchanu, kâ ari eksameni, kuri dod teeſibu eeſtahtees ſeeweeſchu medizinas inſtitutâ Peterburgâ. Eksameni ilgs lihdſ 31. aug.

—pl.

— Pabalſta atdoſchana. Kreewu-japanu karâ Rigas pilſehtas nabagu walde bij iſſneegusi truhzigeem 2600 gadijumos apmehram 41,000 r. leelu pabalſtu. Tagad kronis paſinojis pilſehtas waldei, ka ſchi ſuma pilſehtai tiks atdota, bet winai jaeeſneedſ par pabalſta iſſneegſchanu ſihks rehkins lihdſ 1. ſept.

—pl.

— Uſ Smolenſkas ſwinibam 25. auguſtâ aiſbrauks no Rigas 25 eezirknu uſraugi un 50 polizijas kahrtibneeki kahrtibas uſtureſchanai.

— Katoļu Alberta baſnizai uſ wezâ Lehgeru lauka bij lihdſ ſchim 2 torni, kuri ſawâ noteiktâ augſtumâ naudas truhkuma dehl nebij uſbuhweti. Tagad tornus buhwê augſtakus un tâ baſnizai buhs daudſ glihtaks iſſkats.

—pl.

— Pilſehtas glahbſchanas eeſtahſchu truhkums ir gruhti ſajuhtams. Paſtahw tikai 4 glahbſchanas eeſtahdes, kuras pehz tagadejâ pilſehtas plaſchuma atrodas, tâ ſakot, wairs tikai pilſehtas zentrâ: Eekſchrigâ — Rentejas eelâ, — preekſch Peterburgas dakas — Peterſalas eelâ, preekſch Maſkawas dakas — Leelâ Maſkawas eelâ un preekſch Jelgawas dakas — pee tureenes I. polizijas eezirkna. Wiſas tehlakâs pilſehtas dakas lihdſ Keiſara meſcham, Juglai, leelajam Schmerlim, Jahna wahrteem un Kuſnezowa fabrikas plaſchajai apkahrtnei, Tornkalnâ lihdſ Ebelmuiſchas un Seepneeku kalna apkahrtnem, Saſulaukam, Nordekeem, Schampeterim un Ilguzeemam ir beſ glahbſchanas eeſtahdem. Aiſ pilſehtas glahbſchanas eeſtahſchu truhkuma pahrak apgruhtinatas ir pilſehtas ſlimnizas ar tahdeem nelaimê krituſcheem, kureem ſlimnizas nemaſ naw wajadſigas, t. i., ar weeglak eewainoteem, kureem wajadſiga tikai eewainojuma apſeeſchana. Tâ ir gadijumi, kad weenâ paſchâ deenâ pilſehtas ſlimnizâ peewed 40 un wairak nelaimes gadijumos eewainotus zilwekus. Pilſehtas glahbſchanas eeſtahdes wajadſigas ari ahrpus pilſehtas zentra, neween lai nelaimes gadijumos ahrſtu palihdſiba buhtu ahtri un weegli ſaſneedſama un lai tâ maſinatu ſlimneeku ſkaitu pilſehtas pahrpilditajâs ſlimnizâs, kâ ari gruhtaku ſakroplojumu un nahwes gadijumu baudjumu, bet glahbſchanas eeſtahſchu ſkaita pawairoſchana nepeezeeſchama ari tapehz, ka paſtahwoſchâs 4 eeſtahdes ſen wairs neteek kahrtigi galâ ar peenahzigas ahrſtu palihdſibas ſneegſchanu nelaimigajeem aiſ to pahrmehrigâ ſkaita. Tâ 1910. g. winâs bija jaſneedſ ahrſtu palihdſiba gandrihſ 9000 nelaimê krituſcheem zilwekeem, tâ ka uſ katras iſnahk ap 2250 zilweki.

Kokneſe. Miruſcho pagaſta wezako P. Swili 19. aug. apbedija Uhſinu kapos. Nelaikis bij paſchos ſpehka gados. Pagaſta wezakâ amatu winſch iſpildija pa otram lahgam. Uſ pawadiſchanu kapos bij ſapulzejuſchees daudſ weetejo eedſihwotaju. Uſ kapa nolika wainagus pagaſta ſkrihweris Peitſchs no Kokneſes un Stukmanu pagaſta ſkrihweris Straſds no tureenes pag. waldes puſes.

No Leelwahrdes. Penſija. 1906. gada 28. aug. ſche noſchahwa aprinka prahweſtu Zimmermani un wina ſeewu. Winu maſgadejai meitai Margreetai tagad peeſpreeſta iſ walſts rentejas 600 r. leela gada penſija.

No Lejaszeema. Lejaszeema paſta nodaļa, kâ Rigas paſta telegrafa apgabala preekſchneeks ſino, ſahkot ar ſch. g. 20. auguſtu pahrwehrſta par paſta-telegrafa nodaku, kur peenem eekſchſemju un ſtarptautiſkâs telegramas.

No Terbatas. Augſtſkolas leetas. Weetejâs kreewu awiſes „Jurjewſkij Liſtok" uſaizinajumam uniwerſitates ſtudenteem, lai tee dibina akademiku ſaweenibu, nebijis lihdſ ſchim nekahdu panahkumu. Pee ſaweenibas wairak neweens nepeedalijees, kâ tikai daſchi no ſchâs awiſes libſſtrahdneeku ſkaita.

— Uſ uniwerſitatei peederigâs Marijas muiſchas laukeem pee medizinſkâm klinikam eetaiſiſchot 8 deſetinas leelu dahrſu, kur wehlak eerihkoſchot ari ſwehru dahrſu.

— Igaunu ſemkopibas iſſtahde Terbatâ tikuſi ſtipri apmekleta. Wiſu apmekletaju kopſkaitu rehkina uſ 30,000. Swehtdeenâ ween bijuſchi ap 25,000 apmekletaju. „Nordl. Ztg." pee tam atſihmê kâ eewehrojamu parahdibu to apſtahkli, ka neraugotees uſ tik leelu lauſchu druhſmu nenahzis preekſchâ newrens apſagſchanas gadijums, kamehr pagahjuſchâ gada iſſtahdê uſrahditi 10 apſagſchanas gadijumi.

No Arensburgas. Aſins grehks. Rigas apgabalteeſa ſawâ ſeptembra ſeſijâ, kâ „L." ſino, Arensburgâ iſtee-

faschot kahdu wisai druhmu leetu. Schinî leetâ tehws, dehls un meita teekot apwainoti par neatkautu kopdsihwi. 1906. g. apwainotâ dsembejusi behrnu, kursch zehlees zaur kopdsihwi ar apwainoto brahli un 1910. g. tai peedsimis behrns no kopdsihwes ar apwainoto tehwu. Schausmu schausmas!

Smiltene. 19. augustâ Smiltenes draudse swehtija famus gadskahrtejos bihbeles swehtkus. Kâ weesis sprediki sazija Tirsas mahzitajs Osolinsch. Basniza bija isgresnota pukem un salâm wijam. Weetejâs Musikas un Dseedaschanas beedribas dseedataju koris nodseedaja diwas dseesmas. Draudsei dseedamâs dseesmas bija drukatas uz sewischkâm lapinam un dseesmas nemtas no Rob. Behrsina jaunâ dseesmu krahjuma „Kristus pehdâs". Leelâ Smiltenes basniza bija schoreis par masu, lai usnemtu wisus uz swehtkeem atbraukuschos.

— Smiitenes meestinâ stipri isplatijees tifs un disenterija. Konstateti jau wairaki saslimschanas un pat mirschanas gadijumi. Daudsas mahjas un nami sehrgas dehl preeksch publikas slehgti.

— Sahkot ar 11. augustu jaunais Smiltenes-Walmeeras peeweddselszelsch eeswehtits un galigi atklahts. Wilzeeni tagad eet 2 reises deenâ: ateet no Smiltenes plkst. 4 rihtâ un 1/2 12 deenâ, peenahk Smiltenê p. 8 no rihta un 4 p. p.

„Ds. W."

Kurseme.

No Kursemes.

Mahju pahrdoschana. 1912. g. 2. nowembrî Wentspils-Kuldigas meerteesneschu sapulzes namâ Kuldigâ pahrdos wairaksolischanâ Dundagas pagasta „Ruddik" mahjas, 126,46 puhrweetu leelas, dehl 207 r. 88 k. barona Osten-Sakena prasibas peedsihschanas. Mahjas wehrt. 1500 r., hip. parahds 1425 r.

Leepaja. Keisriskâs Kreewu Techniskâs Beedribas Leepajas Nodaļa luhdz pasinot, ka tee meistari un amatneeku selki, kas grib peedalitees pee sihmeschanas kursеem, war peeteiktees Zehsu pulka kasarmês uz Roschu un Alejas eelu stuhra. Peeteikschanos nem preti katru deenu pulksten 7 wakarâ. Mahziba sahksees 1. septembrî. Kurss — diwgadejs. Personas, kas scho kursu beigushas, war atkal peestahtees pee jaunako maschinistu un kurinataju kursеem. Pee scheem kursеem war peestahtees ari tâs personas, kuras naw apmeklejuschas sihmeschanas kursus, bet kuràm ir apleezibas, ka winas ir nodarbojuschâs par maschinisteem waj to palihgeem.

— Tuberkulosas jeb bilona lihgas weetejâ nodaļa luhdz aisrahdit, ka no schâs nedelas sahkot winas eerihkotâ ambulatorijâ slimneeki tiks peenemti trihs reises nedelâ, proti: Dr. Michelsons peenems pirmdeenâs un otrdeenâs no pulksten 1—2 pehz pusdeenas un peektdeenâs no pulksten 6—7 wakarâ; Dr. Herzogs peenems zeturtdeenâs no 6—7 wakarâ, un Dr. Schwabs sestdeenâs no p. 7—8 wakarâ.

— Akziju beedriba „Gerhards un Heijs" stahjusês pee jaunu akziju islaischanas 2 miljonu rublu kopwehrtibâ. Katras jaunâs akzijas islaiduma zena nolikta uz 285 r., no kureem 250 r. peeskaitis pamata kapitalam, 31 r. 33 k. reserwes kapitalam, bet ar pahrejeem 3 r. 77 k. segs stempelnodokla un akziju isgatawoschanas isdewumus. Preekschroka pee jauno akziju eeguhschanas teek dota pirmâ islaiduma akziju ihpaschneekeem, pee kam pret katrâm 3 wezam akzijam teek issneegtas 2 jaunas.

Sehlpils. Lihdz ar kopmoderneezibas nodibinaschanos ari lopkopibas pazelschana pee mums tikusi droschakâs sleedês. Lihdz schim schejeenes laukfaimneeki peedereja pee Latweeschu Laukf. Ekonomiskâs Sabeedr. Jehkabmeesta nodalas pahrraudsibas beedribas, un plaschâ apgabala dehl, kas pahrraugam bija jaapkalpo, weetejeem laukfaimneekeem zehlâs daschas neehrtibas. Tagad nu sehlpileeschi atschkihruschees sawâ ihpaschâ pahrraudsibas beedribâ pee Sehlpils Laukfaimneezibas Beedribas, Latweeschu Laukf. Ekonomiskâs Sabeedribas Lopkopibas Sekzijas wadibâ. Jaunâ pahrraudsibas beedriba iseet uz weetejâs Baltijas lopu sugas iskopschanu, kura sche, kâ krona pagastâ, itin tihra usglabajusês. Gowis sche wairak sarkanraibâ un gaischsarkanâ krahsâ. X.

Greenwalde. Greenwaldes Laukfaimneezibas Beedriba nolehma schorudeni sarihkot wispahrigus laukfaimneezibas kursus Latweeschu Laukfaimneeku Ekonomiskâs Sabeedribas instruktoru wadibâ. Eezawmaleetis.

Bauska. No 1. augusta sche nodibinajâs un eesahka darbotees lopu pahrraudsibas beedriba preeksch weetejâs Baltijas lopu sugas Latw. Laukf. Ekon. Sabeedribas wadibâ. Par sabeedribas instruktoru eestahjees Silina kgs, Jelgawas Semkopibas skolas audseknis. S.

Wilze. Wilzes Isglihtibas beedriba sarihko nowembra mehnesî laukfaimneezibas grahmatweschanas un tapat mahjturibas kursus Latw. Laukf. Ekon. Sab. instruktoru wadibâ.

Bahrbele. Bahrbeles Laukfaimneezibas Beedriba bij uzaizinajusi Latw. Laukf. Ekon. Sab. instruktoru L. Stillis kgu, runat beedribas sapulzê, 19. aug., par lopu pahrraudsibas sabeedribam un koppeensaimneezibam. Sapulze bij labi apmekleta un sapulzejuschees sekoja ar dsihwu interesi lektora sajuhsmas pilnai runai, kâ ari, eewehrodami pamatigos aisrahdijumus, nolehma dibinat lopu pahrraudsibas sabeedribu un koppeensaimneezibu wisbrihsakâ laikâ. Janus.

Wezmuischa. 15. augustâ apbedija Klihwu kapos weetejo Mescha Duhres saimneeku M. Robeschgruntneeku. Nelaikis bij preekschsihmigs zilweks, saberigas, pateesigas dabas. Sabuhdams wairak par 20 gadeem gan teesnescha, gan preekschsehdetaja amatâ, tas eeguwa zeenibu un mihlestibu, kâ reti kahds to war sasneegt. Tapehz ari pehz mahzitaja silti sajustâs atwadischanâs runas dahrgo kapa kopinu sedsa milsums daschadu wainagu un puschku. Bira pukes, bira asaras, atstahjot kapu. „Ds. W."

No Strikeem (pee Saldus). Nobreesmam peemekleti wezaki. Kahdam K., kas dsihwo Striku kalpu mahjâs, Laweeschos, ihsâ laikâ, kâ „L." sino, schausmigâ nedabigâ nahwê aisgahja diwas meitinas, weena 2, otra 6 gadus weza. 7. augustâ K. seewa pluhkusi linus netahku no zeka, 10. werstê no Saldus. Winas jaunakâ meitina gulejusi ratinos uz zeka. Pa zeku brauzis no Auzes Zeezeres pagasta saimneeks B. Pee behrna ratineem B. sabijees sirgs un ar joni sitees sahnus, pee kam ar ratu asi aiskehris behrna ratinus, tos apgahsdams. Behrns pakritis sem rateem un uz weetas nogalinats. Meitinu paglabaja 12. augustâ, Striku kapos; bet 14. augustâ nelaimigee wezaki saudeja ari otru meitinu. Kamehr mahte isgahjusi no istabas, meitinai pee plihts aisdeguschâs drehbes. Uz behrna kleegschanu istabâ eesteigusês mahte un atradusi behrnu weenâs ugunîs. No dabutâm deguma bruhzem meitina pehz pusotras stundas ilgas zeeschanas, breesmigâs mokâs nomirusi. Peemekletajeem wezakeem palizis wehl weens behrns, 4 g. weza meitina.

Palanga. Draudu wehstuļu rakstitajs. 12. augustâ weetejais tirgotajs Moses Gutmanis sanehma pa pastu wehstuli, kurâ bija peeprasits nolikt tanî paschâ deenâ sem apmehram weenu wersti atstahtâ tilta 150 rbl. Pretejâ gadijumâ peedraudets nahwes sods. Minetais tirgotajs nolika noteiktâ weetâ kuweru ar daschadeem papireem un par notikuscho sinoja Palangas polizijmeistaram, kursch nostahdija sargus, kas weetu usmanitu. Kad pehz pahris stundam wehstules rakstitajs eeradâs pehz peeprasitâs sumas, to apzeetinaja. Par „jauno waroni", kâ „Ds. W." sino, israhdijâs bijuschais weetejâs progimnasijas skolens Peters Wainors, nepilnus 16 g. wezs. Tanî paschâ deenâ ari schejeenes progimnasijas inspektoram tikusi peesuhtita wehstule, kurâ peedraudets, ja winsch sawu istureschanos pret skoleneem nemainischot, tad tikschot noschauts. Wehstules rakstitajs taspats Wainors. Apzeetinatâ wezaki ir masturigi laudis, dsihwo Palangâ un dehlu aiz lihdsekku truhkuma isnehmuschi no progimnasijas.

Pehrkone. Schowasar lasijâm „Dsihwê", ka Leepajâ starp tumschakâm strahdneeku masam teekot leelâ mehrâ isplatits kahds reibinoschs schkidrums, resp. spirta atleekas, kuras lihdz ar daschadeem netihrumeem eeguhstot, isskalojot no ahrsemem atpakaļ atwestâs tukschâs spirta muzas. Tagad schis „slawenais" dsehreens ir apzeemojis muhsu pagastu. Nepaeet ne weena talka, kad saimneeki neschkuhtetu no Leepajas weseleem wesumeem mahjâs scho peleki bahlgano, netihro bulki. Ir gadijumi, kur schahdas talkas beiguschâs ar zilweku upureem. Sawa lehtuma dehl minetais dsehreens starp eemetejeem atrod leelu peekrischanu, un ja tas turpinasees, tad postis neisbehgams. Apbrihnojams wehl tas, zik isweizigi minetâ schkidruma patehretaji prot noslehpt awotus, no kureem smekas sawu postu. Tas tik ir sinams, ka Leepajâ pa eebrauzamâm sehtam staigajot zilweki, kas par lehtu naudu peedahwajot mineto schkidrumu. Deretu gan peenahzigâm eestahdem peegreest wairak wehribas schi launuma nowehrschanai. „Ds."

No Kaleteem. Tuhbeku mahjâs nodedsis kahds par 600 rubleem apdroschinots schkuhnis, kâ ari daschadas leetas sadegushas 135 r. wehrtibâ. Uguns iszehlusês zaur neusmanigu apeeschanos ar to. Leetâ ussahkta ismekleschana.

No Rahwas. Rahwas Snikeru saimneekam saslimuschi 4 sirgi ar eenahsceem. Par notikumu dabujusi sinat polizija un uz tâs rihkojumu saslimschee 16. augustâ noschauti un aprakti, bet telpas, kurâs tee stahwejuschi, desinfizetas.

No Lascham. Zaur neusmanigu apeeschanos ar uguni iszehlees ugunsgrehks Uhku mahjâs. Saudejums nodarits par 500 r. Mahja apdroschinata par 300 r. „L."

No Walles. Tirgi. Wallê tirgi neteek nekad noturêti, bet kalendaros kalendarneeki pastahwigi atsihmê, ka wallescschi aplaimoti diweem tirgeem: 1) zeturtdeen pee Jurgu deenas, 2) zeturtdeen pehz Krusta pazelschanas deenas. Daschi kalendari atsihmê wehl: pirmdeen pehz 10. nowembra. Man japaskaidro, ka Wallê tirgi nekad neteek noturêti un tadehl kalendaru isdeweji labi baritu, ja scho kluhdu „tirgus sinâs" islabotu.

— Walles Laukfaimneezibas beedribas namu apskatija aprinka polizija un atrada par pilnigi droschu, lai tanî waretu dsihwot beedribas ihrneeks, kuru polizija dehl kahdas stukaturas sabirschanas bija isslikusi. „L."

No Ruzawas. Apbedsinaschanâs. Ruzawas Budenbikos no wezakeem bez usraudsibas atstahtais strahdneeka Petraita 3 gadus wezais dehlens apbedsinajâs pee krahsns tik gruhti, ka otrâ deenâ nomira.

No Jelgawas.

Riht, kâ tehwijas kara 100-gadu peeminas deenâ, starp zitâm deputazijam stahdisees pilî Kursemes gubernatoru kungam preekschâ ari daschadu latweeschu beedribu preekschstahwju deputazija, lai apleezinatu sawas pabewigâs juhtas Kungam un Keisaram.

Paangstinats par gubernas sekretaru Jelgawas pilsehtas polizijas eezirkna usraugs II. eezirknî J. Scheibe.

Apgaismoschanas ministra zirkulars tautskolu inspektoreem par mahzibas grahmatu leetoschanu semakâs skolâs. Zaur mineto zirkularu teek inspektoreem usdots uz to raudsitees, ka wisadu tipu semakâs skolâs mahzibas pasneegtu weenigi pehz tahdâm grahmatam, kuras no tautas apgaismoschanas ministrijas mahzito komitejas peelaistas leetoschanai skolâ.

Elektro teatris „Rekords", scho sesonu eesahkdams, daudz wakarus sneedz it pamahzoschus un patihkamus skatus. Tâ tagad pehdejâ programâ, starp ziteem it labeem skateem, redzami skati no Parises ar Napoleona gihmetni un kaplitschu. Tâ ka ta pati programa paleek ari lihdz rihtdeenai kur mehs swehtisim Tehwijas kara peeminu un nahk ari Napoleona wahrds atminâ, tad interesenteem ir eewehlams to redzet, „Rekordu" apmeklejot.

Saules brahku liktenis. Diwi saules brahli bij sahkuschi Jelgawas tuwumâ usbrukt zelineekeem un tos aplaupit. Bet puischeem isgahjis plahni. Keegelnizas strahdneeki tos notwehruschi, brangi nomisojuschi un tad nodewuschi polizijai, kura tos pasina par jau sen mekleteem M. un K.

Atrasts lihkis. Aleksandra eelâ № 6, atrasts 19. augustâ seeweeschu kahrtas behrna lihkitis. Ismekleschana eesahkta.

Sahdsiba. Kasarmes eelâ № 12 issagts Annai L. no kumodes 45 rbl. naudas. Aisdomas kriht uz kahdu L. pasihstamu personu, kuru iskratija bet neko neatrada.

Nelaimes gadijums. Treschdeen, kahdam brauzejam ar smagu wesumu brauzot uz Dzirksnes tilta, sirgs sahka kahptees atpakaļ un usgruhda wesumu gahses luktura stabam wirsû. Stabs apgahsâs un lukturis saplihsa.

Labibas zenas Rigas leeltirdsneezibâ.

		Pahrd.	Pirz.
Kweeschi:	Tendenze: droscha.		
	Orenburgas, 130 mahrz.	123	122
	Rjasana-Urala, 130 mahrz.	—	—
	Kursemes 130 mahrz.	—	—
Rudsi:	Tendenze: droscha.		
	Leetawas, 120 mahrz.	—	—
	Kreewijas 120 m.	95½	94
	Kursemes 120 m.		94
	Stepju, 120 mahrz.	—	—
Auzas:	Tendenze: stingra.		
	Kreewijas baltâs	—	—
	Kr. uesch. laba preze	—	—
	weenkahrschâs	84	83—84
Meeschi:	Tendenze: meeriga.		
	Kreewijas 100 mahrzinas.	99	97—98
	Kursemes, 106/107 mahrz.	—	—
	Kursemes, 108/110 m.	110—111	—
	Widsemes, schahweti, 112/113 m.	—	—
Linu sehklas: 7 mehru.	Tendenze: stingra.		
	Kreewu schahw., laba pr.	203—204	198
	Widsemes, schahwetas	—	198
	Stepju	—	—
Ellas rauschi	Tendenze: meeriga.		
	Weetejee	124—125—126	121—121
	Kreewu	112—119	117—118

Linu zenas.

Linu tirgus bez pahrgrozijumeem. Par zinskrona labuma lineem maksaja: Widsemes linos 57 rbl. birkawâ, Kursemes linos 52 rbl. Leetawas linos 50 rbl. un par salgalwjeem hofdreibandeem 51 rbl. birkawâ.

Ihpaschneeze: „Latweeschu Literariskâ (Draugu) Beedriba."
Apgahdataja: Sabeedriba „Latweeschu Awises."
Atbildigais redaktors: N. Puriusch (Purinu Klâws).

Wehrâ nemamas adreses:

Jelgawas Laukf. Beedribas Krahj-Aisdewu Sabeedriba,
Jelgawâ, Katoļu eelâ 44, tel. 62. Kantors atwehrts darbdeenâs no pl. 10—2. Bilanze 31. julijâ 1912. g. **5,889,229 rub. 92 kap.**

Leel-Sesawas krahj-aisdewu kase Jelgawâ,
Jelg. Laukfaimneezibas Beedribas namâ, Katoļu eelâ 44. Kantors atwehrts darbdeenâs no pulkst. 10—2. Bilanze **767,438** r. **47** kap.

Latweeschu Sawstarpiga Apdroschinaschanas Beedriba
apdroschina wisadu mantu pret **uguni**). Zentralkantors Jelgawâ, Katoļu eelâ 44, Rigas kantors Leelâ Kehnina eelâ 28, zitur nodalas un agenturas

Latweeschu Sawstarp. Dsihwibas apdroschinaschanas Beedriba
apdroschina uz mirschanu un sadsihwoschanu **kapitalus, muhscha rentes** un **behru naudas** (no 50 rbl. sahkot). Zentralkantors Jelgawâ, Katoļu eelâ 44, Rigas kantors Leelâ Kehnina eelâ 28, zitur nodalas un agenturas.

K. Berris un Ko. Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 3.
Leelakâ spezialitate glaunu apgehrbu isgatawoschanâ. Bagats krahjums gatawu apgehrbu anglu- un eekschzemes drahnu un drehbneeku peederumu. Drehbneekeem eewehrojams rabats.

Jelgawas Laukf. Beedribas Konsuma Weikals,
Katoļu eelâ Nr. 44. Telef. 74. Wisadas kolonial- un materialprezes, miltus, gruhbus, putraimus u. t. t. leelumâ un masumâ.

Tirgotaju un Ruhpneeku Ekonomiskâ Sabeedriba.
Walde **Rigâ,** leelâ Kehninu eelâ Nr. 27, nodalas **Jelgawâ,** Katoļu eelâ Nr. 46 un 37 un **zitâs pilsehtâs.** Wisadas ruhpneezibas maschinas un rihtus, elektrotechniski peederumi, dsirnawu maschinas un akmenus u. t. t.

W. Jaksmans
drehbneeks
Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 6.
Leels krahjums eeksch un ahrsemes stoffu.
Glihti uswalki
no **35** rubli sahkot un dahrgaki.

Wadmalas un manufakturas Sabeedriba
Jelgawa, Pasta eelâ Nr. 1.
Drehbes leelâ izwehlê no wisslawenakâm **eeksch- un ahrsemes fabrikâm.** Kâ ari leels lehgeris gatawu glihtu uswalku un mehteļu

Skolneeku uniformas
leelâ izwehlê peedahwâ wisu lehtaki
K. Berris un Ko.,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 3.

Preenemu ahdas, dsimuma, puhschla un fisilisa slimneekus no 9—1 pr. pusd. un no 6—½9 wak.
Dahmas un behrnus no 5—6 w. zaurskatischana ar elektrizitati.

Dr. J. Machtus,
Marstral-eelâ 8, tuw. pee Grehz.eel.
telefons 5492.

Sobu ahrsts
H. Gutmans
Jelgawâ, Pasta eelâ Nr. 1
(weenstahwa namâ).
Runas stundas no plkst. 9—1 un no 3—5, swehtdeenâs no 9—1.
Sobus iswelk bes sahpem. Selta un porzelana plombas (Inlays). Mahksligi sobi ar un bes platem selta kroni.

Akziju Sabeedribas
J. Hertel
apteeku pretschu pahrdotawâ
Jelgawâ, Pasta eelâ № 13.
Peedahwâ wisadas laukfaimneezibâ, dahrskopibâ un mahjfaimneezibâ wajadsigâs **apteeku prezes.**
Logu ruhtis wisados leelumos. **Ellas** un **wilnas krahsas, seepju sahli** un **klorkalki. — Parfimerijas un seepes.**
Gumijas prezes.

No waldibas apstiprinati kursi
stostoscheem un pakurleem
Gregors Plelrose, spezialists.
Rigâ,
Brunineeku eelâ № 19, dz. 6.

A. Ⓡ N.
Bogdanowa
tabakas fabrikas noliktawa
Jelgawâ, Katolu eelâ № 12, eeteiz wislabakâs papirosu tschaulites (hilses) is pascha auto-mech. fabrikas
„Sankt Gotthard",
starp tàm: koka kastitès par 250 gabalu, kâ ari **Berlines** 100 gab. ar labu mundstiki katrâ kastitè un „Zarskija" ar glihtu walsts ehrgli.
Smarschiga tabaka: **Halis** ¼ mahrz. 46 kap., ⅛ mahrz. 23 kap. **Maikapara** spezialtabaka: **Swesda** № 40, nepahrspehjama labuma. Papirosi wisas wairak peeprasitas sortes par lehtàm zenàm.
NB. Atkalpahrdewejem wislabakâ eepirkschanas weeta.
Tabaka 3 sorte jau no 70 kap. mahrzina un **zigarus** no 7 rbl. 80 kap. no 1000 sahkot.

---

600 preekschmetu par **2** rb. **90** kp.
agrak 25 rubli.
Lai eepasihstinatu ar muhsu firmu mehs issuhtam tikai schis awises lasitajeem **600** derigus un wehrtigus preekschmetus, galwenee no teem ir: **ankera kabatas pulkstens** ar galwoschanu uf 10 gadeem, selta dublè kehbite, kungu un dahmu dublè selta gredseni ar amerikas briljanteem, tahdi pat: schlipses adata, broscha un auskari (naw isschkirami no tahdeem, kuri maksâ 200 rbl.) skaista ahdas portmoneja, nesefers un wehl wairak kâ 500 interesentu un derigu preekschmetu. Par wiseem 600 preekschmet. jamaksâ tikai **2 rubli. 90 kap.** (pulkstens atsewischki pehrkot maksâ 6 rubli). Par suhtischanu uf pehzmaksu no 1—3 garnituram eeksch weenas pazinas peeskaita 55 kap., uf Sibiriju — 95 kap. Kam suhtijums nepatihk war suhtit atpakal, samaksata nauda teek ari suhtita atpakal.
Adrese: O-wo „Меркурій" Лодзь № 71.

Baltijas Laukfaimn. Sawstarp. Kreditbeedr.

Maksâ par noguldijumeem 6% gadâ, us tekoscha rehkina 4½%.
Noguldits lihds 31. julijam 1,346,038 rbl. 46 kap.

Rigâ, leelâ Kehninu eelâ Nr. 28.

Kreewu adrese: Прибалтійское Общество Взаимнаго Кредита Сельскихъ Хозяевъ, Бл. Королевская 28, г. Рига.

Pahrleezinajatees par prezes labumu un lehtàm zenam.

Tagad Kolonadu eelâ Nr. 13. Jelgawâ.

J. Cäsarewitsch, tuhku, manufakturas, audeklu un welas pahrdotawa.

Tagad Kolonadu eelâ Nr. 13. Jelgawâ.

Schai sesonai wisjaunakais.

Medneeki!
Peeprasiet lai peesuhta bes maksas jaunako illustreto preis-kuranta № 6 no spezialas
eerotschu magasinas
J. Niklas, Rigâ,
I. Smilschu eelâ Nr. 9.
Telefons 924, pasta kastite 809.
Nodaka:
Jelgawâ, Kolonades eelâ Nr. 11, telefons 32.

?! Plahnos pulksteenus !?

Es issuhta is Wihnes 15 rbl. weetâ par **3** rbl. **95** kap gabalâ **tikai tapehz,** ka muhsu ahrsemju firma eepehrk pulkstenus irihs reis lehtaki par zitàm firmam. — Muhsu pulksteneem koti labas ihpaschibas, tee pateescham plahni (ne beesaki par kreewu rubli), glihtas silas krahsas, wisjaunakâ fasona ar pirmas schkiras mechanismu uf 16 rubineem uswelkami 38 stundâs reis, nekahdi naw peelihdsinami leelajeem pakaldarinajumeem. Tikai **Wihne** spehj pahrdot tik labus pulkstenus par tik lehtu maksu. Maksa nedsirdeta: ar muitu un peesuhtischanu **3** rbl. **95** kap., 2 gabali — 7 rbl. 55 kap., 3 gabali — 10 rbl. 40 kap., 5 gab. — 15 r. 35 k. Issuhtam uf pehzmaksu bes eemaksas uf sekundi noreguletus pulkstenus ar galwoschanu uf 15 gadeem.
Adrese isgreeschama un uslihmejama uf pastkarti waj kuweru.
Австрія, Вѣна 2—1 ул. Почтамтъ 27.
Ю. Якубовичъ 39—9.
Wien, 2—1 J. Jakubowitz, Postamt 27. 39—7.
Pastellejumi suhtami kreewu walodâ Ihsta jaunselta pehdejâ fasona kehbites 75 kap. un 1 rub. 50 kap. gabalâ; dubulta — 2 rub. 50 kap.

Sabeedriba
„Alfa Nobel"
(Warschawâ.) (Odesâ.) (Omskâ.)
Sw. Peterburgâ.
Сампсоніевская набережная 15.
Leelakâ speziala moderneezibu peederumu firma Kreewijâ.

Baltijas nodala: Rigâ,
Gertrudes eelâ Nr. 30.
Telefons 72-11.
Kopmoderneezibu eerihkojumu iswestchana
leetprateju inscheneeru wadibâ.
Wisas wajadsigâs sinas, zenu aprahdijumi, plan un konsultazijas pilnigi bes maksas, technikim isbrauzot uf weetas.
Katalogi, prospekti un literatura teek issuhtiti uf pirmâ peeprasijuma.
Uf katru wehstuli teek nekawejot atbildets.

Speziala pianofortu un harmonijumu magasina
L. Günther
Jelgawâ,
Pasta eelâ Nr. 38. Telefons 630.
Flihgeli, pianini un harmonijumi
no eeksch- un ahrsemes fabr. jaunâ suhtijumâ peenahkuschi.

Godalgots ar 5 selta un 3 sudraba medaleem.

Ministrijas goda diploms 1911. gadâ.
Grand Prix Romas isstahdê 1911. gadâ.
Skaistuma seepes „Ideal" 765.

Scho seepju leelais patehrejums ir labakâ leeziba, par winu augsto labumu.

Lai no maswehrtigeem pakaldarinajumeem issargatos, luhdsam pee pirkschanas labi eewehrot Nr. **765.**

Dabonamas wisâs **apteeku pretschu** pahrdotawâs.
Seepju un parfimeriju fabrikas sabeedriba **„Wenus".**
Markowitz un Plöhn.

!! Wislehtakas zenas !!

F. Lukis, 28 28
Jelgawâ, Katolu eelâ Nr. 28,
seepju fabrikanta Frischa namâ (luhdsu eewehrot Nr. 28).
Musikas instrumentu, schujmaschinu un welosipedu weikals.
Laipni pee ahwâ no sawa bagata krahjuma stihgu unpuhschamus instrumentus.
Gramofonus ar wisjaunako konstrukziju,
Harmonikas, koti leelâ iswehlê wisadas sortes.

Leels schujmaschinu lehgeris, no labakàm un slawenakàm fabrikam ar ilggadigu galwoschanu. Wisus augschâ minetos rihkus pahrdodu ari uf nomaksu, par lihds schim nedsirdeti lehtàm zenam, bes prozentu peeskaitischanas. Weegli maksaschanas nosazijumi, sahkot no 3 rubl. mehnesi. Wislabakâs ahrsemes solo-stihgas un gramofonu adatas. **Gramofonu plates** leelâ iswehlê wisâs walodâs, koti lehti, jau no 60 k. gabalâ, wisjaunakee usnehmumi.
Pascha leela mechaniska darbniza
preeksch wiseem instrumenteem, welosipedeem, schujmaschinam u.t.t. **Klaweeru un harmoniumu** islaboschanu un noskanoschanu isdaru koti lehti un noteiktâ laikâ. Laipni luhdsu, paschu interesés, labâ, mani pagodinat un par manas prezes labumu un wehl lihds schim nebijuschàm lehtàm zenàm pahrleezinatees.
Laipna apkalposchana. Ar augstzeenibu
F. Lukis, Katolu eelâ Nr. 28.

!! Wislehtakas zenas !!

Ihstàs Steiermarkas

kahpostu ehweles
pasihstamâ labuma ar dobjuma weidâ slihpeteem naschcem un wisos leelumos atkal peenahkuschas un dabujamas pee
Johannes Mitschke,
tehrauda pretschu un eerotschu noliktawâ, mahjas un kehka rihku magasinâ,
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 11.

Ed. Zehders — Rigâ,
Karta eelâ Nr. 11.
Laukfaimneezibas maschinu krahjums
eeteiz
Richard Garret u. dehla Leistonâ (Anglijâ)
kâ sen gadeem par labakàm atsihtas un wisplaschaki isplatitàs
lokomobiles un twaika kulmaschinas
wisjaunakàs konstrukzijas
Jauns! Lokomobiles Jauns!

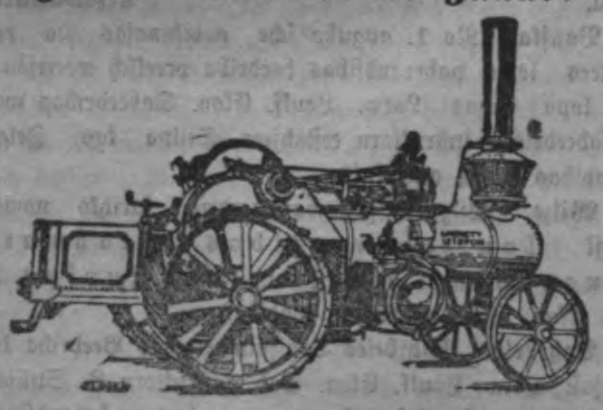

Tagad konstruetas uf **10 atmosferam** darba speedeena.
Jaunakà paschbrauzeja lokomobile,
weeglas gaitas un leela firgu spehka.
Wehstuku adrese: **Ed. Zehder — Rigâ.**
Gehpelu un rokas kulmaschinas wisjaunakàs konstrukzijas

Technika Altenburgâ Sa — A.
Inscheneeru-, techniku-, buhwmeistaru nodalas.
Maschinu buhwetaju, elektrotechniku, automobilu buhwetaju. 5 laboratorijas.
Programas par brihwu.

Печатать разрѣшается полиціею.

Te klaht 1 peelikums.

Drukatas Grahmatruhpn. Ekon. Sabeedr., agr. G. Landsberga drukatawâ.